

Τράπεζα Θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_143577

ΘΕΜΑ 117^ο**ΟΜΑΔΑ Α****ΘΕΜΑ Α1**

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι σκεπτικοί φιλόσοφοι υποστηρίζουν πως διαθέτουμε ασφαλή κριτήρια για να αποφασίσουμε αν και πότε γνωρίζουμε κάτι στ' αλήθεια.
2. Στην αρχαιότητα σκεπτικιστικές αμφιβολίες είχαν εκφραστεί ήδη από την εποχή των προσωκρατικών, των σοφιστών και του ίδιου του Σωκράτη.
3. Η μεταφυσική πήρε το όνομά της από το σύγγραμμα «Μετά τα Φυσικά» του Αριστοτέλη.
4. Στη θεωρία του κοινωνικού συμβολαίου γίνεται καταρχήν δεκτή η συμφωνία ότι η εξουσία του μονάρχη ή του ηγεμόνα εκπηγάει από τη θεϊκή αυθεντία και δεν γνωρίζει κανένα απολύτως όριο.
5. Η ιδέα της τέχνης ως μίμησης ή αναπαράστασης της φύσης και της ζωής επικρατεί αναντίρρητα στη μοντέρνα τέχνη.

(μονάδες 10)

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: νομιναλισμός (ονοματοκρατία), εσωτερική αίσθηση–αναστοχασμός (Λοκ), ωφελιμισμός.

(μονάδες 15)**ΘΕΜΑ Α1****1α**

1-Λ, 2-Σ, 3-Σ, 4-Λ, 5-Λ

1β

Ωφελιμισμός: Η θεωρία των φιλοσόφων, οι οποίοι μας καλούν να προσέξουμε τις συνέπειες των πράξεων μας - και επομένως και των κανόνων που τις διέπουν – και μιλούν συχνά για το ποσό της ωφέλειας που προκύπτει από τη συμπεριφορά μας.

Νομιναλισμός: Η θεωρία σύμφωνα με την οποία οι καθολικές έννοιες δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν με κανένα τρόπο. Έχουμε μόνο επιμέρους ατομικά πράγματα. Υπάρχουν βέβαια γενικές λέξεις, λέξεις δηλαδή που χρησιμοποιούνται από όλους, όπως «λευκό», αλλά όχι πράγματα, όπως η «λευκότητα».

Εσωτερική αίσθηση: Έννοια με την οποία ο Τζον Λοκ εμπλουτίζει τη συλλογή θεμελιωδών γνώσεων με τη λειτουργία αυτής. Είναι ένας αναστοχασμός, που

αποτυπώνει ως «αντικείμενα» και τις καταστάσεις της εσωτερικής λειτουργίας του νου, το τι συμβαίνει για παράδειγμα όταν σκεφτόμαστε, πιστεύουμε, επιθυμούμε, αμφιβάλλουμε. Πέρα από αυτή την εσωτερική αίσθηση δεν υπάρχουν στοιχεία της γνώσης του κόσμου που να μπορούν να θεωρηθούν a priori, να είναι δηλαδή ανεξάρτητα από την εμπειρία. Ο νους δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένας «άγραφος χάρτης» (tabula rasa) στον οποίο αποτυπώνεται το υλικό της εξωτερικής και της εσωτερικής αίσθησης.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Να αναδιατυπώσετε τα επιχειρήματα με βάση τα οποία ο Ντεκάρτ αποδεικνύει την ύπαρξη του Θεού.

(μονάδες 12)

2β. Να παρουσιάσετε σύντομα τη θεωρία του λειτουργισμού.

(μονάδες 13)

2α

α) Τα κυριότερα επιχειρήματα τα οποία αναπτύσσει για αυτό το θέμα ο Ντεκάρτ είναι: α) Εμείς οι άνθρωποι, ως όντα ατελή, δε θα μπορούσαμε να είμαστε η αιτία της ίδιας της ιδέας της τελειότητας που υπάρχει στο νου μας και που πρέπει να αποδώσουμε στο υπέρτατο ον. Κατ' ανάγκη λοιπόν η αιτία αυτή υπάρχει ανεξάρτητα από τον ανθρώπινο νου- μόνο η πραγματικότητα του τέλειου θεού θα μπορούσε να είναι η αιτία της ιδέας του τέλειου που έχει ο άνθρωπος. β) Όπως έχει υποστηρίξει και ο Άγιος Άνσελμος του Καντέρμπουρι, και μόνο με το να συλλάβουμε με το νου μας κάποιο τέλειο ον θα καταλάβουμε ότι αυτό πρέπει να υπάρχει, γιατί αναγκαστικά η τελειότητα κρύβει μέσα της ύπαρξη.

β) Τα τελευταία χρόνια, με την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υπολογιστών, έχει προταθεί ένα μοντέλο της συνείδησης που την παρομοιάζει με το λογισμικό ενός υπολογιστή, ενώ το σώμα παρουσιάζεται με το υλικό από το οποίο είναι φτιαγμένος ο υπολογιστής. Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, εκείνο που ονομάζουμε ψυχή ή πνεύμα ή νου δεν είναι τίποτα περισσότερο από το σύνολο των λειτουργιών επεξεργασίας «εισερχόμενων δεδομένων» - δηλαδή των αισθητηριακών ερεθισμάτων - και παραγωγής αντιδράσεων - δηλαδή των συμπεριφορικών εκδηλώσεων και πράξεων. Ακριβέστερα μάλιστα θα έπρεπε να αναφερόμαστε στο σύνολο των ικανοτήτων για την επιτέλεση τέτοιων λειτουργιών. Πρόκειται, λοιπόν, για μια υλιστική θεωρία, εφόσον το «πρόγραμμα» των συνειδησιακών λειτουργιών δε μπορεί να ενεργοποιηθεί χωρίς υλική πραγμάτωση ή ενσωμάτωση, μπορεί, όμως, να υπάρχουν υλικές ενσωματώσεις διαφορετικών ειδών και μορφών. Σύμφωνα με το λειτουργισμό, συνείδηση μπορούν να παραγάγουν όχι μόνο τα ανθρώπινα κύτταρα και η οργανική ύλη αλλά και τα ηλεκτρονικά κυκλώματα ενός ρομπότ.